

**การยอมรับการใช้ AI ในการจัดทำแผนพัฒนาของเจ้าหน้าที่
ด้านการวางแผนของกรมปศุสัตว์**
**Acceptance of AI in the development plan of the Department
of Livestock Development Officers**

สุระพรรณ จุลสุวรรณ¹
Surapan Junsuwan

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้คือ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในการจัดทำแผนพัฒนา และ (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการยอมรับการใช้ AI ก่อนและหลังการให้ความรู้ด้าน AI ช่วยในการวางแผน หน่วยวิเคราะห์เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่เข้าร่วมโครงการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ จำนวน 62 คน ใช้ตัวอย่าง 34 ตัวอย่างใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการพรรณนาข้อมูล ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test และใช้โปรแกรม jamovi ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยอายุตัวและอายุงานที่แตกต่างกันมีระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาที่แตกต่างกันในบางชั้น กรณีปัจจัยอายุตัวพบว่าในชั้นความรู้ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ในชั้นดำเนินการ กลุ่มที่มี 31-40 ปี ยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสองชั้น ในกรณีปัจจัยอายุงานพบว่าในชั้นความรู้ กลุ่มที่มีอายุงานไม่เกิน 5 ปีมีระดับการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุงานมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบระดับการยอมรับก่อนหลังการเข้ารับการอบรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับเฉลี่ยในทุกชั้นตอนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยชั้นความรู้เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาเป็นชั้นดำเนินการ หมายความว่า หลังจากได้รับความรู้และลองปฏิบัติแล้วทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความเข้าใจและมั่นใจว่า AI สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: ปัญญาประดิษฐ์, การยอมรับเทคโนโลยี, การวางแผนพัฒนา, กรมปศุสัตว์

Abstract

The objectives of this research were (1) to study demographic factors related to the level of acceptance of artificial intelligence (AI) technology among Department of Livestock Development officials in development planning, and (2) to compare the levels of AI acceptance before and after providing knowledge about AI-assisted

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะวิทยาการจัดการ ม.ราชภัฏสงขลา, e-mail: surapan.ju@skru.ac.th, mobile: 085-0804315

planning. The unit of analysis consisted of 62 Department of Livestock Development officials who participated in the workshop project for driving the Department of Livestock Development's strategic plan. Questionnaires were used for data collection. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were used for data description. Hypotheses were tested using t-test and F-test, and data analysis was performed using the jamovi program.

The results showed that different age and work experience factors were associated with different levels of AI acceptance for development planning in certain stages. Regarding the age factor, in the knowledge stage, the group aged 31-40 years had a higher acceptance level than the group aged over 50 years. In the implementation stage, the group aged 31-40 years had a higher acceptance level than the group aged over 50 years, with statistical significance at the .05 level in both stages. Regarding the work experience factor, in the knowledge stage, the group with work experience not exceeding 5 years had a higher acceptance level than the group with work experience exceeding 15 years, with statistical significance at the .05 level. When comparing acceptance levels before and after training, it was found that the sample group had increased average acceptance levels in all stages with statistical significance at the .01 level. The knowledge stage showed the highest increase, followed by the implementation stage, indicating that after receiving knowledge and practical experience, the sample group developed understanding and confidence that AI could be better utilized for planning.

Key words: Artificial Intelligence, Technology Acceptance, Development Planning, Department of Livestock Development

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญทั้งในมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคมของประเทศไทย ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันและบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบด้านทำให้ภาคการเกษตรต้องเจอกับปัญหาและความท้าทายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในภาคของการผลิตสัตว์นั้นจะต้องเจอกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนไป โรคระบาดในสัตว์ที่มักจะเข้ามาอย่างรุนแรงและรวดเร็วมากขึ้น ตลอดจนความต้องการผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร ในการรับมือกับปัญหาและความต้องการนี้ หากภาครัฐจะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบแนวทางเดิมเหมือนในอดีตอาจทำให้ไม่สามารถบรรเทาสถานการณ์ลงได้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวปรับแนวทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์มากขึ้น ควรมีการวางแผนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาในเชิงรุกตลอดห่วงโซ่อุปทานเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตรของประเทศต่อไป

ด้วยนวัตกรรมด้าน AI ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีการนำไปใช้ในหลากหลายกิจกรรมจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะ AI สามารถช่วยให้ทำงานได้รวดเร็ว ลดต้นทุน และได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม ดังนั้นในปี พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (2565) ได้เสนอแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565 – 2570) และคณะรัฐมนตรีโดยมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 เป็นแผนที่มุ่งเน้นการพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในปี พ.ศ. 2570 ด้วยนโยบายนี้สะท้อนให้เห็นถึงการกำหนดทิศทางการประยุกต์ใช้ AI ที่ชัดเจนของภาครัฐ ดังนั้นในการผลักดันสู่การปฏิบัติจึงต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในโอกาสต่อไป ภายใต้หลักการนี้บุคลากรภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีการปรับระบบการคิดและปรับตัวในการยอมรับที่จะนำ AI เข้ามาประยุกต์ใช้ไม่ว่าจะมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านใดก็ตาม

ด้วยกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ประกอบกับนโยบายด้าน AI ของรัฐบาล ดังนั้นบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาซึ่งถือเป็นระดับมั่นคงของกรมย่อมจำเป็นต้องเรียนรู้และประยุกต์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า AI จะเป็นผู้ช่วยที่ทำให้เจ้าหน้าที่ด้านการวางแผนมองเห็นภาพในการพัฒนาในภูมิภาคอื่น หรือคาดการณ์ภาพในอนาคตได้แม่นยำมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแนวความคิดการทำงาน บุคลากรบางส่วนอาจมีความกังวลกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการทำงานในภาวะปกติที่ตนเป็นอยู่ ในขณะที่บางส่วนก็พร้อมจะเปิดรับกับแนวทางการทำงานแบบใหม่ ดังนั้นการศึกษาถึงระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการให้การวางแผนของกรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับภาคการเกษตรของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในการจัดทำแผนพัฒนา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ก่อนและหลังการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ช่วยในการวางแผนของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

แนวคิดการแพร่กระจายและการยอมรับนวัตกรรม

โรเจอร์ส (Rogers, 1995) ให้ความหมาย การแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations) ว่าหมายถึงกระบวนการเผยแพร่ นวัตกรรมไปในสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจ และการตีความของผู้รับ โดยแบ่งองค์ประกอบการแพร่กระจาย นวัตกรรมเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) นวัตกรรม (Innovation) หมายถึงสิ่งใหม่อาจเป็นเทคโนโลยี ความคิด หรือกระบวนการใหม่ ๆ (2) ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) หมายถึง วิธีการส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมระหว่างบุคคลหรือกลุ่มที่ (3) ระบบสังคม (Social System) หมายถึง กลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการยอมรับหรือปฏิเสธ นวัตกรรม และ (4) เวลา (Time) ระยะเวลาทั้งหมดตั้งแต่ การแพร่กระจาย การตัดสินใจ และการยอมรับนวัตกรรม (ธัญพร วณิชกฤตา, 2554)

นอกจากนี้โรเจอร์ส (Rogers, 1995) ยังได้แบ่งกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมออกเป็น 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (1) ขั้นความรู้ (Knowledge Stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มรับรู้ถึงการมีอยู่และ ประโยชน์ของนวัตกรรม (2) ขั้นโน้มน้าวใจ (Persuasion Stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มมีทัศนคติ อย่างใดอย่างหนึ่งต่อนวัตกรรมซึ่งจะมีบทบาทสำคัญต่อการยอมรับหรือปฏิเสธในอนาคต (3) ขั้น ตัดสินใจ (Decision Stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลใช้พิจารณาณก่อนจะยอมรับหรือปฏิเสธการนำวัต กรรมไปใช้ (4) ขั้นดำเนินการ (Implementation Stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเข้าสู่การทดลองและ นำเอานวัตกรรมไปใช้จริง และ (5) ขั้นยืนยัน (Confirmation Stage) เป็นขั้นตอนที่บุคคลหรือองค์กร ประเมินผลการใช้ นวัตกรรมหลังจากการนำไปใช้จริง หากพบว่านวัตกรรมนั้นสามารถตอบสนองความ ต้องการและเกิดประโยชน์ ก็จะมีการยอมรับและใช้งานอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของ ชีวิตหรือการทำงาน แต่ถ้าพบปัญหาหรือขาดความน่าเชื่อถือ อาจนำไปสู่การเลิกใช้นวัตกรรมนั้นใน ที่สุด

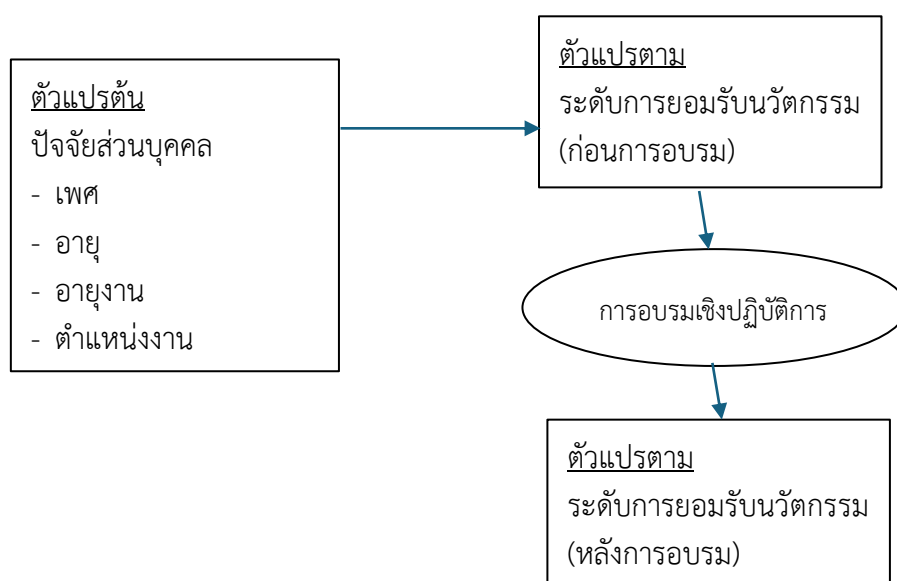
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ ที่มีผลต่อการยอมรับ AI หรือนวัตกรรม เช่น งานวิจัยของ Gefen & Straub (1997) พบว่า เพศชายมี การเปิดรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมากกว่าเพศหญิง ในด้านช่วงวัยผลการสำรวจของ McKinsey & Company (2025) พบว่า คนกลุ่ม Millennials (ช่วงอายุ 35-44 ปี และทำงานในตำแหน่งบริหาร) รายงานว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญด้าน AI มากกว่าคนรุ่นอื่น เช่นเดียวกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Venkatesh et al. (2012) ที่พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงและมีรายได้สูงเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ

มากกว่ากลุ่มอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีความเชื่อมั่นต่อการใช้นวัตกรรมและเข้าถึงได้มากกว่า และเมื่อพิจารณาในด้านหน้าที่รับผิดชอบพบว่ากลุ่มที่ทำงานในลักษณะแบบซ้ำๆ (Routine) ซึ่งอาจใช้ AI แทนได้มีความกังวลและต่อต้าน AI มากกว่า ปรากฏในงานวิจัยของ Frey & Osborne (2017) ในขณะที่ผลการศึกษาของ วรพิน งามไฉ่ว (2557) พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม อย่างไรก็ตามในงานศึกษาของ ลักชิกา ถ้ำหิน และ ภิรดา ชัยรัตน์ (2567) พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรม

การเกิดขึ้นของ AI ย่อมมีทั้งการต่อต้านและการยอมรับ ในกลุ่มผู้ต่อต้านนั้นอาจเกิดจากความวิตกกังวลในประเด็นการเข้ามาแทนมนุษย์ในการทำงานบางประเภทหรือแม้แต่ความไม่เชื่อมั่นต่อศักยภาพในการให้ข้อมูลในคนบางกลุ่ม ซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจ การที่ยังไม่ได้ทดลองใช้ หรือแม้แต่ความไม่เชี่ยวชาญในการใช้ ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติจึงมีส่วนสำคัญต่อการยอมรับ AI เป็นอย่างยิ่ง ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การให้ความรู้และทดลองใช้งาน AI ช่วยลดข้อกังวลของผู้ใช้และสร้างความเข้าใจกระบวนการทำงานของ AI ได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีทัศนคติในทางบวกและเพิ่มระดับการยอมรับมากขึ้น เช่น การศึกษาของ Venkatesh et al. (2012) พบว่า การเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทราบถึงศักยภาพและประโยชน์ส่งผลให้ระดับการยอมรับเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ยิ่งถ้ามีการออกแบบการอบรมให้มีลักษณะร่วมกันทำงานหรือแก้ปัญหา ก็จะยิ่งทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทัศนคติที่ดีและยอมรับ AI เพิ่มขึ้น (Glikson & Woolley, 2020) ส่วนการศึกษาในประเทศไทยที่พบว่าระดับการยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติประกอบด้วย กาญจนา มงคลนิพัทธ์ (2556) ที่ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และ คมสันต์ ทับชัย และคณะ (2568) ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีความจริงเสริมสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันมีระดับการยอมรับการใช้ AI ต่างกัน
2. ระดับการยอมรับ AI หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

ระเบียบวิธีวิจัย

กรมปศุสัตว์ได้มีการจัดโครงการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ในวันที่ 25-27 มีนาคม 2568 ณ โรงแรม บีพี สมิทลา บีช โฮเทล แอนด์ รีสอร์ท สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยมีเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่รับผิดชอบงานด้านการวางแผนพัฒนาและใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 95 คน และผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นวิทยากร ในหัวข้อ “การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์ด้วยการประยุกต์ใช้ AI”

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐาน วางระเบียบวิธีการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยวิเคราะห์ครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่รับผิดชอบงานด้านการวางแผนพัฒนาและใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการข้างต้น ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงาน ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้ากลุ่ม นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องจำนวน 95 คน โดยผู้วิจัยประสงค์จะจากผู้เข้าร่วมที่สมัครใจให้ข้อมูล ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น แบบง่าย โดยที่ก่อนอบรมมีผู้เข้าร่วมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจำนวน 62 คน ส่วนหลังการอบรมมีผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม 34 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 2 ประเภท คือ

1) สื่อการให้ความรู้และกระบวนการให้ความรู้ ประกอบด้วย สไลด์สำหรับการบรรยาย ให้ความรู้และ AI ประเภท LLM สำหรับทดลองปฏิบัติโดยผู้วิจัยเลือกใช้คือ QWEN เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถลงชื่อเข้าได้ไม่จำกัด และไม่มีค่าใช้จ่าย

2) แบบประเมินการยอมรับนวัตกรรมที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของโรเจอร์ส และบริบทของงานด้านการวางแผนพัฒนา โดยแบบประเมินมีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ อายุงาน และตำแหน่งงาน ตอนที่ 2 เป็นการประเมินการยอมรับการใช้ AI เพื่อการทำแผนพัฒนา จำนวน 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของโรเจอร์ส และตอนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์ด้วยแอปพลิเคชัน google form

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้วยผู้วิจัยเป็นวิทยากรของโครงการดังกล่าว ในวันที่ 26 มีนาคม 2568 เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ก่อนการอบรม ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมอบรมตอบแบบสอบถามและทำการประเมินระดับการยอมรับ AI ในการวางแผนผ่านระบบออนไลน์ ด้วย แอปพลิเคชัน google form

2) ระหว่างการอบรม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยในฐานะวิทยากรได้ทำการให้ความรู้ด้วยการบรรยายเนื้อหาจากสไลด์ประกอบการบรรยายที่จัดเตรียมไว้ และเพิ่มทักษะผู้เข้าร่วมด้วยการให้ลงทะเบียนเข้าใช้ AI ประเภท LLM เพื่อทดลองใช้งานทั่วไปและงานด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาและด้านการเขียนโครงการ

3) หลังการอบรม เมื่อทำการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถามฉบับเดิมเพื่อเป็นการประเมินระดับการยอมรับ AI ในการวางแผนอีกครั้งหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลเข้าสู่ระบบเพื่อวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย t-test และ F-test เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรม jamovi เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล (The jamovi project, 2024)

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการยอมรับการใช้ AI ก่อนการอบรม

จากจำนวนผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 62 คน พบว่า มีผู้หญิงมากกว่าเล็กน้อย ส่วนมากมีอายุมากกว่า 50 ปี มีอายุงานมากกว่า 15 ปี และส่วนมากอยู่ตำแหน่งอาวุโส ตารางที่ 1 ค่า sig. จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และขั้นการยอมรับ

	เพศ	อายุ	อายุงาน	ระดับงาน
ขั้นความรู้	0.261	0.020*	0.014*	0.278
ขั้นโน้มน้าวใจ	0.336	0.622	0.746	Na
ขั้นตัดสินใจ	0.112	0.928	0.917	Na
ขั้นดำเนินการ	0.832	0.024*	0.275	0.122
ขั้นยืนยัน	0.132	0.550	0.943	0.074

หมายเหตุ: * หมายถึง ระดับการยอมรับ AI แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Na หมายถึง จำนวนข้อมูลไม่เพียงพอต่อการคำนวณ

จากการทดสอบสมมติฐานที่กล่าวว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ อายุงาน และระดับงาน) ที่แตกต่างกันมีระดับการยอมรับ AI ในการทำแผนก่อนเข้ารับการอบรมที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นดังนี้ ปัจจัยเพศและระดับงาน พบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีเพศและระดับงานที่ต่างกันมีระดับการยอมรับ AI ก่อนการอบรมไม่แตกต่างกันทั้ง 5 ขั้น ในขณะที่อายุของผู้เข้าร่วมอบรมที่ต่างกันมีระดับการยอมรับในขั้นความรู้แตกต่างกันโดยที่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และระดับการยอมรับในขั้นดำเนินการแตกต่างกันโดยที่กลุ่มที่มี 31-40 ปี ยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เช่นเดียวกัน และอายุงานของผู้เข้าร่วมอบรมที่แตกต่างกันมีระดับการยอมรับในชั้นความรู้แตกต่างกัน โดยที่ กลุ่มที่มีอายุงานไม่เกิน 5 ปีมีระดับการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุงานมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนา

ระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนา ก่อนอบรม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 62 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับเฉลี่ยในชั้นโน้มน้าวมากที่สุด (3.63) หมายความว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ AI เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์และมีศักยภาพในการสนับสนุนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ แต่ยังมีข้อกังวลบางประการ รองลงมาเป็นขั้นตัดสินใจ (3.47) หมายความว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความมั่นใจในการนำ AI มาใช้ แต่ยังต้องการการสนับสนุนด้านข้อมูลหรือทรัพยากรเพิ่มเติม และมีการยอมรับในชั้นความรู้ต่ำที่สุด (1.90) หมายความว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้เล็กน้อยเกี่ยวกับ AI และยังไม่สามารถประยุกต์ใช้ในกระบวนการวางแผนได้

ระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนา หลังอบรม ทำการวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจตอบจำนวน 34 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับเฉลี่ยในทุกขั้นตอนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยชั้นความรู้เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาเป็นขั้นตอนดำเนินการ หมายความว่า หลังจากได้รับความรู้และลองปฏิบัติแล้วทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความเข้าใจและมั่นใจว่า AI สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนได้ดีขึ้น

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาระหว่างก่อนและหลังการอบรม

ชั้นการยอมรับ	ระดับการยอมรับก่อนอบรม (n=62)		ระดับการยอมรับหลังอบรม (n=34)		ส่วนต่าง (หลัง-ก่อน)	t-test	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ระดับการยอมรับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับการยอมรับ			
ชั้นความรู้	1.90 (0.694)	น้อย	3.32 (0.976)	ปานกลาง	1.324	11.28	<.001
ชั้นโน้มน้าวใจ	3.63 (0.752)	มาก	4.09 (0.668)	มาก	0.559	4.62	<.001
ขั้นตัดสินใจ	3.47 (0.804)	มาก	4.06 (0.600)	มาก	0.529	4.13	<.001
ขั้นดำเนินการ	2.16 (0.995)	น้อย	3.56 (0.894)	มาก	1.235	5.09	<.001
ชั้นยืนยัน	2.87 (1.032)	ปานกลาง	4.00 (1.015)	มาก	1.029	4.83	<.001

หมายเหตุ: ค่าในวงเล็บคือค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยอายุตัวและอายุงานที่แตกต่างกันมีระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาที่แตกต่างกันในบางชั้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ McKinsey & Company (2025) พบว่า คนกลุ่มช่วงอายุ 35-44 ปี ยอมรับ AI มากกว่าคนรุ่นอื่น และงานวิจัยของวรพิน งามไกรวัล (2557) พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gefen & Straub (1997) ที่พบว่า เพศชายมีการเปิดรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมากกว่าเพศหญิง และลักษิกา ถ้ำหิน & ภริดา ชัยรัตน์ (2567) ที่พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแต่ละการศึกษาอาจมีกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะอาชีพและประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมที่แตกต่างกัน

ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่าหลังการอบรมระดับการยอมรับการใช้ AI เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาสูงขึ้นในทุกชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยที่ผ่านมาทุกชั้นซึ่งเป็นการยืนยันว่าการให้ความรู้และทดลองใช้งาน AI ช่วยลดข้อกังวลของผู้ใช้และสร้างความเข้าใจกระบวนการทำงานของ AI ได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีทัศนคติในทางบวกและเพิ่มระดับการยอมรับมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าหลังได้รับความรู้แล้วทำให้ระดับการยอมรับการใช้ AI ในชั้นต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรมปศุสัตว์ควรมีการให้ความรู้ และส่งเสริมให้บุคลากรทดลองและใช้ AI ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้มากขึ้น ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากร (ลงทะเบียนเข้าใช้ AI) ให้กับสำนักงานในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดให้เข้าถึงเครื่องมือหรือ AI
2. จากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยและอายุงานน้อยหรือกลุ่มยุคใหม่มีระดับการยอมรับการใช้ AI ที่สูงกว่ากลุ่มอื่น หน่วยงานหรือองค์กรควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มที่มีอายุน้อยหรืออายุงานมาก เนื่องจากบุคลากรในกลุ่มนี้ส่วนมากเป็นระดับบริหารขององค์กรซึ่งหากได้รับทราบถึงประสิทธิภาพของ AI แล้ว พวกเขาอาจปรับทัศนคติและมองเห็นประโยชน์ของการนำ AI มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

รายการเอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565 – 2570)*. Retrieved April 2, 2025, from <https://www.onde.go.th>
- กาญจนา มงคลนิพัทธ์. (2556). การยอมรับเทคโนโลยีในการจัดทำบัญชีครัวเรือนผ่านแอปพลิเคชันของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 29(3).
- คมสันต์ ทับชัย ปาริชาติ จันทรงาม และภาสกร ศรีสุวรรณ. (2568). การพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีความจริงเสริมในแหล่งท่องเที่ยว ตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดระนอง. *วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ*, 7(1).

- ธัญพร วณิชฤทธา. (2554). การยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้ในชุมชน. *การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554*. การพัฒนาอนาคตชนบทไทย : ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน, , วันที่ 27-29 มกราคม 2554. https://cscd.kku.ac.th/uploads/proceeding/140611_140537.pdf
- ลักขิกา ถ้ำหิน และภริดา ชัยรัตน์. (2567). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. *วารสารมหาจุฬานาคธรรพชน*, 11(6).
- วรพิน งามไฉ่ว. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคชาวไทย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 3(2).
- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254–280. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.08.019>.
- Gefen, D., & Straub, D. W. (1997). Gender Differences in the Perception and Use of E-Mail: An Extension to the Technology Acceptance Model. *MIS Quarterly*, 21(4), 389. <https://doi.org/10.2307/249720>.
- Glikson, E., & Woolley, A. W. (2020). Human Trust in Artificial Intelligence: Review of Empirical Research. *Academy of Management Annals*, 14(2), 627–660. <https://doi.org/10.5465/annals.2018.0057>.
- McKinsey & Company. (2025). *Millennials are gen AI enthusiasts*. <https://www.mckinsey.com>
- Rogers, E. (1995). *Diffusion of Innovations* (4th ed.). The Free Press.
- The jamovi project (2024). jamovi. (Version 2.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- Venkatesh, V., Thong, J. Y. L., & Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarterly*, 36(1), 157. <https://doi.org/10.2307/41410412>.